

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW w WARSZAWIE

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z

Nr **PODKARPACKIE**

6219

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

1. Obiekt *612/50/2/2*

2. Czas powstania

3. Miejscowość

BATERIA STAŁA 1 "KRÓWNIKI" LINII WSPIERAJĄCEJ TWIERDZY PRZEMYSŁ

ok. 1870 r.

K R O W N I K I

1:25000

4. Adres

Krówniki

Nr hipoteczny *Dz. nr 302*

5. Przynależność administracyjna

województwo *podkarpackie*

gmina *Przemyśl*

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna 1. VI. 1975r.

województwo *rzeszowskie*

powiat *Przemyśl*

8. Właściciel i jego adres

Urząd Gminy Przemyśl
ul. Borelowskiego 2

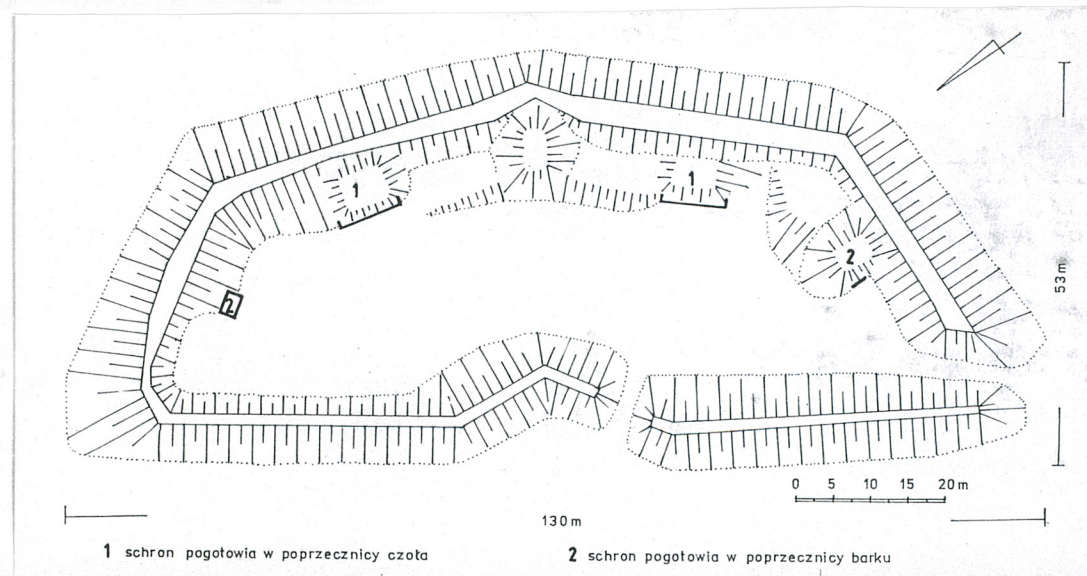
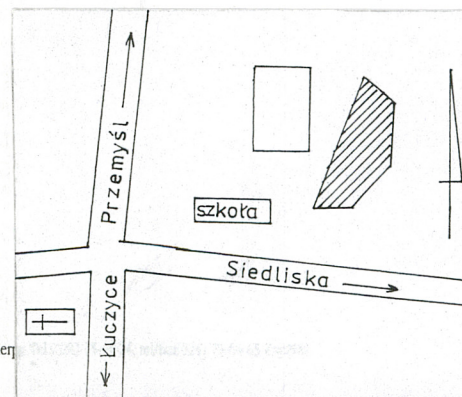
9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr data

Wnętrze baterii. Widok od południa

1 schron pogotowia w poprzeczniczy czota

2 schron pogotowia w poprzeczniczy barku

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Budowę nowoczesnych umocnień Przemyśla rozpoczęli Austriacy w 1 poł. XIX w. Sporządzone wówczas ekspertyzy określają możliwości i zasięg ufortyfikowania miasta, a przede wszystkim rolę, jaką miał pełnić Przemyśl w planach obronnych monarchii austro-węgierskiej. Pierwsze prace objęły głównie przedpole miasta od strony wschodniej. Zapoczątkowano też budowę ciągłej linii wałów wysuniętej znacznie na zewnątrz w stosunku do średniowiecznych oraz XVI i XVII wiecznych fortyfikacji miejskich. Wojna francusko-pruska w 1870 r. jest powodem podjęcia w Wiedniu decyzji o urządzeniu w Przemyśle Armee Depot, odpowiadającego wcześniejszej klasyfikacji przemyskich umocnień jako obozu warownego. Podjęto wtedy budowę nowych dzieł obronnych wysuniętych przed rdzeń i opasujących miasto od wschodu i południa. Na planie Steinitz'a oznaczone są one cyframi arabskimi, w przeciwieństwie do późniejszych, które tworzą główny zewnętrzny pierścień fortów i oznaczone cyframi rzymskimi. Bateria 1 Krówniki należy do tego zespołu półpierścienia określanego jako linia wspierająca. Jest typem obiektu półstałego, który w toku dalszych modernizacji Twierdzy nie uczestniczył. Jego rola w czasie działań I w.ś. jest niewielka. W stosunkowo dobrym stanie zachował się do dzisiaj.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze wyposażenie instalacje)

SYTUACJA - Położony jest w centrum wsi, około 200 m na wschód od skrzyżowania drogi do Łuczyc z lokalną prowadzącą do Siedlisk, po jej północnej stronie, na terenie płaskim o luźnej zabudowie, w sąsiedztwie szkoły i boiska sportowego.

MATERIAŁ - Nasypy ziemne. Ściany schronów z cegły maszynowej o wymiarach: 6,5-7 x 14-15 x 29-30 cm łączonej zaprawą wapienną.. Stropy - w schronach pogotowia betonowa kolebka wzmocniona od wewnątrz warstwą blachy falistej, w korytarzyku wejściowym płaski strop: warstwa betonu wylewana na stalowe dwuteowniki układane szczelnie.

RZUT

BRYŁA

ELEWACJE

- Założona na planie spłaszczonego bastionu z czołem skierowanym ku południowemu wschodowi. Wjazd do wnętrza w kleszczowo załamany odcinku szyjowym. Wał artyleryjski z poprzecznicami rozmieszczonymi symetrycznie dwie czoła i dwie barków. Plac broni płaski, przy poprzecznicach czoła ślady ramp do wtaczania dział na stanowiska. Poprzecznice kryją schrony pogotowia dwóch typów. Schron pogotowia "A" w poprzecznicy czoła, jednokomorowy z wejściem bezpośrednim z placu broni, na rzucie prostokąta. Boczne ściany z odsadzkami, na których wspiera się kolebkowe sklepienie wyłożone blachą falistą. W ścianie tylnej, pod sklepieniem kwadratowy otwór wentylacji grawitacyjnej. Ściana zewnętrzna, frontowa schronu znacznie dłuższa od szerokości pomieszczenia ceglana nieotynkowana o wtku główkowym z betonowym prostym okapem opadającym z jednej strony skosem do poziomu terenu. Na osi prostokątny otwór wejściowy o odcinkowym zamknięciu. Schron pogotowia "B" mieści się w poprzecznicy barku, z korytarzem wstępnym i prostopadłą do niego prostokątną komorą. Korytarz posiada przy końcu bocznej ściany prostokątny otwór wejściowy do właściwego schronu o ceglanych ścianach. Sklepiony kolebką z blachy falistej wspartej na odsadzkach ścian podłużnych. Strop korytarza płaski z szyn stalowych /być może szyn kolejki fortecznej/

INSTALACJE - jedynie wentylacja grawitacyjna.

<p>14. Kubatura</p> <p><i>Schronów pogotowia - 84,5 m³</i></p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p><i>Catoś - ok. 0,7 ha</i></p> <p><i>Schronów pogotowia - 44,9 m²</i></p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>Bateria stała</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>Nieużytkowana</p>
<p>18. Praca budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Nie były prowadzone</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycia dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Narys czytelny pomimo rozmycia wałów. Zniwelowany dwuramiennik obrony bramy. Schrony pogotowia zaśmiecone. Poprzecznicą lewego barku zniszczona, ściany schronu odsłonięte. Przekop przez wał na styku prawego barku i szyi. W fosie czoła droga i wysypisko śmieci. Teren dzieła zaczynają porastać samosiewy krzewów i drzew.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Wpisać do rejestru zabytków. Usunąć zbędną zieleni. Oczyszczyć wnętrza schronów, wzmocnić i uzupełnić ubytki w ścianach. Zamknąć. Oznakować.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt. numer i miejsce przechowania)

Karta ewidencyjna t.zw. zielona. J.Bogdanowski 1965 r.

22. Bibliografia

J.Bogdanowski-Twierdza Przemyśl w: Teka Konserwatorska.
Polska Południowo-Wschodnia.
Rzeszów 1991

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Krzysztof Szuwarowski, 11.1999 r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki Krzysztof Szuwarowski, 11.1999 r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotograf. Krzysztof Szuwarowski, 03.1999 r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów SOZ Przemyśl

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki - 2 wkładki - plany, zdjęcia

1. Miejscowość

K R O W N I K I

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

BATERIA 1 "KRÓWNIKI"

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Plany, zdjęcia

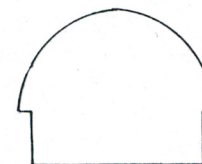

Widok ogólny poprzecznicę czoła ze schronem
pogotowia "A"

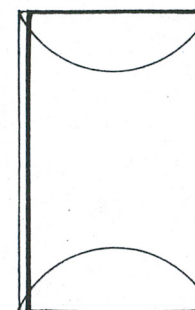
Wkładkę założył: Krzysztof Szuwarowski, 11.1999 r. *Duż*
(imię i nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: SOZ Przemyśl

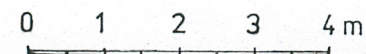
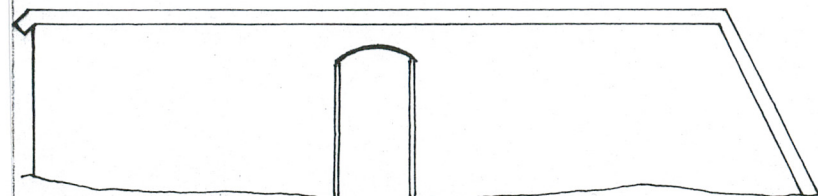
SCHRON POGOTOWIA "A"
przekrój

rzut

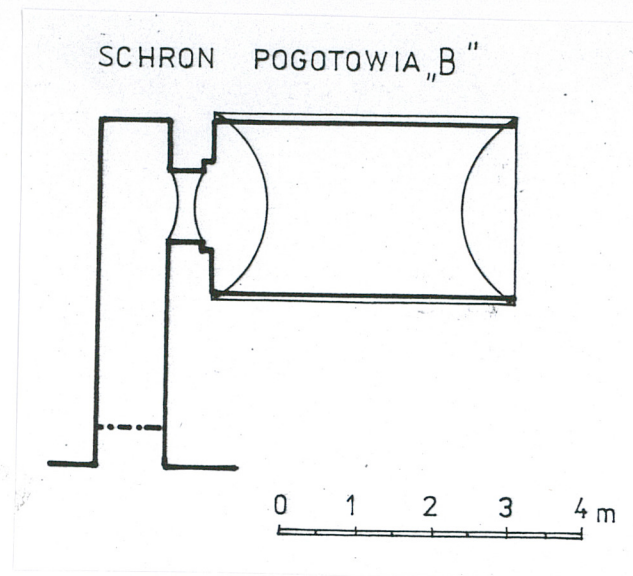

widok

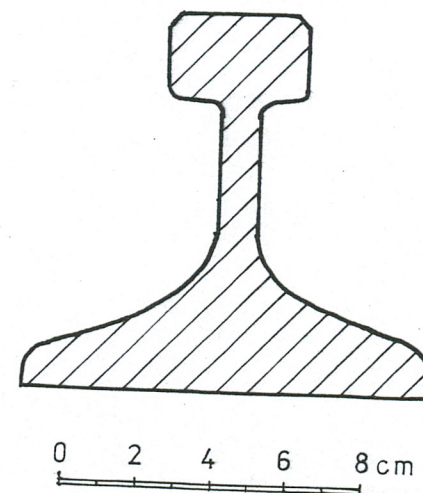

Wnętrze schronu pogotowia "A"

Odstonięte ściany schronu "B" u poprzecznicy lewego barku

przekrój szyny stropowej
w korytarzu schronu „B”

1. Miejscowość

K R O W N I K I

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

BATERIA 1 "KROWNIKI"

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Zdjęcia

Wejście do schronu "B" prawego boku

Wnętrze schronu pogotowia "B"

Korytarz wstępny w schronie "B"

Wkładkę założył: Krzysztof Szuwarowski, 11.1999 r. *[Signature]*
(imię i nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: SOZ Przemysł

Obecny wygląd fosy czota

Wjazd w sztyjowym ookrunku watur

*Droga lokalna wzdłuż
lewego barku*